

Stotník zo SNP Peter O. Vičko reaguje na stať F. Vnuka v AMERICKOM SLOVÁKOVI

Generál s orlom

Symbol Spojených štátov, sošku americkej zástavy v pazúroch orla, odovzdal čerstvo povýšený generál SR Peter O. Vičko prezidentovi Michalovi Kováčovi (na obrázku) ako vyjadrenie, že považuje Slovenské národné povstanie za jednu z najsvetlejších stránok novovekých slovenských dejín.

Narodil sa 28. mája 1912 v obci Brehy, okres Nová Baňa. Do armády slovenského štátu nastúpil ako stotník (v dnešnej terminológii kapitán), absolvoval 1. vojenskú školu v Bratislave, po skončení v roku 1942 začal pracovať na materiálovom oddelení MNO. Nesúhlasil s odvelením do Rýchlej divízie na východný front, preto ho preložili na MNO do koncepcijnej služby. Keď sa dozvedel, že dve východné divízie majú za úlohu otvoriť Rusom Dukelský priesmyk, dobrovoľne sa prihlásil do Prešova. Osud oboch divízií je známy, 26. augusta Petra Vičku Nemci zatkli. Druhý deň z transportu do zajatia utiekol, prebil sa do Banskej Bystrice. Generál Golián ho vymenoval za náčelníka štábu skupiny Muráň, ktorá bránila územie Prievidza – Handlová – Kremnica – B. Bystrica. Po zatlčení Povstania ustúpil s jednotkami do hôr, v apríli 1945 v Košiciach ho generál Sloboda vymenoval za vojenského prídelenca prezidentskej kancelárie. Ako veliteľ vládneho vlaku odišiel s prezidentom Benešom do Prahy. Po februári '48 mu bolo jasné, aký osud by čakal na Benešovo vojenského prídelenca. Emigroval do USA. Kým sa doučil angličtinu, v halách Fordovej automo-

bily pobehol s metlou. Postupne sa vypracoval na priemyslového dizajnéra najvyššej kategórie. V roku 1977 odišiel do dôchodku.

S rozhorčením nám priniesol do redakcie fotokópiu dvoch strán z augustového Amerického Slováka so stafou Františka Vnuka o povstaleckej armáde a jej generáloch. Z jeho stanovisk uvierujeme:

1. Nie je pravdivý názor F. Vnuka, že vedenie Povstania bolo v rukách komunistov a sovietskych veliteľov. Povstalecká armáda pod vedením gen. Goliána a neskôr gen. Viesta bola nepolitickou inštitúciou, odporujúcou komunizmu i sovietskemu zasahovaniu. Možno aj preto sa obaja generáli nevrátili zo zajateckého tá-

bora v Eberswalde, kde ich videli žijúci ešte krátko pred príchodom Sovietskej armády.

2. Je výmyslom, že povstalecké vedenie prijalo dobrovoľne unitárne Československo ako formu povojno-

vého usporiadania. Počas Povstania sa jednoznačne deklarovali práva slovenského národa, ktoré musia byť ústavne deklarované. Nie je vinou povstaleckého vedenia, že Beneš týmto požiadavkám nevyhovel, nedodrжал Košický vládný program. Ale ani Tiso nedostal od Hitlera všetko, čo očakával po Mnichove. Naopak Viedenskou arbitrážou, ktorú s požehnaním Hitlera zosnovali ministri zahraničných vecí „osi Berlín, Rim“ Ribbentrop a Ciaro, pripadlo južné Slovensko Horťhyho Maďarsku (1938).

3. Stalin mal k Povstaniu veľmi zdržanlivý postoj, toho dôkazom je združovanie rokovani a vojensko-politickej delegáciou na čele s ppl. Ferjenčíkom. Je lúziou domnieňka F. Vnuka, že Tisov režim mohol byť hradbou proti preniknutiu komunizmu do strednej Európy, keď tomu nedokázali zabrániť ani spojenci.

4. Vojnovým škodám na Slovensku nemohli povstalci zabrániť, frontová smrť medzi sovietskou a nemeckou armádou by sa cez Slovensko prehnala v každom prípade.

5. Slovenskú účasť na svetovom západe demokracie proti fašizmu prijali na západe s uznaním. To bolo základom našej povojnovej predfebruárovej samostatnosti a našej dnešnej slobody. Ak by Slovensko do posledného dychu zotrvalo pri Hitlerovi, ako porazený štát by v žiadnom prípade po vojne nebolo v situácii, aby víťazným mocnostiam diktovali podmienky povojnového usporiadania. Teda nie Povstanie znamenalo zárik samostatného Slovenského štátu. Naopak – vďaka nemu sa anulovala viedenská arbitráž a naše povojnové hranice nezostali tesne pod Nitrou a nad Košicami.

(mh)

Snímka NO – JÁN LÓRINCZ